

Arbeidstilsynet
Postboks 4720 Torgarden
7468 Trondheim

Vår dato: 30.04.2021
Deres dato: 03.02.2021
Vår referanse: AB
Deres referanse: 2020/2436

Høringsvar - Forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene og forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser

NHO viser til høringsbrev fra Arbeidstilsynet med referansennummer 2020/2436 om forslag til endring i arbeidsmiljøforskriftene og forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser.

NHOs høringsvar vil hovedsakelig gjelde forslaget til endring av arbeidsplassforskriftens bestemmelser om innkvartering. De andre punktene i høringen kommenteres også i noen grad. Svaret er utformet i dialog med Norsk Industri, Byggenæringens Landsforening (BNL) og NHO Mat og Drikke. Øvrige landsforeninger i NHO har også vært involvert gjennom NHOs arbeidsmiljøforum.

Vi kommenterer de ulike delene av høringen i samme orden som de er presentert i høringen fra Arbeidstilsynet.

2.1. Forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler

2.1.1 Forslag til regulering av krav til innkvartering

Generelle krav til innkvartering

NHO støtter tiltak overfor virksomheter for å forhindre uforsvarlig og uverdige boforhold for arbeidstakere, men NHO deler ikke Arbeidstilsynets syn på hensiktsmessigheten av å forskriftsfeste krav til innkvartering stilt til rådighet av arbeidsgiver. Vi mener at bestemmelsen i arbeidsmiljøloven § 4-4 fjerde ledd, som fastsetter at innkvartering stilt til rådighet av arbeidsgiver skal være forsvarlig utført, innredet og vedlikeholdt, er tilstrekkelig regulering av krav til innkvartering. Vår erfaring er at de fleste av medlemmene er seriøse og tilbyr gode innkvarteringsforhold.

Da dagens arbeidsmiljølov ble vedtatt, mente departementet at den alminnelige bygningslovgivningen tilsa at det var overflødig å lovregulere innkvartering. Etter NHOs syn er dette fortsatt gjeldende.

Det er behov for å utøve skjønn når det gjelder vurderingen av om innkvartering er i henhold til arbeidsmiljøloven § 4-4 fjerde ledd. De foreslåtte endringene vil kunne få økonomiske konsekvenser for arbeidsgivere, som kan bli nødt til å endre innkvarteringen de tilbyr sine ansatte som følge av for detaljerte regler. Alternativet for flere arbeidsgivere kan bli at de ikke kan/vil tilby innkvartering, slik at de ansatte må finne seg bosted selv.

Etter NHOs syn bør Arbeidstilsynet heller sette inn tiltak for å veilede arbeidsgivere om eksisterende praksis for å sikre bedre etterlevelse av regelverket. I dagens regelverk har Arbeidstilsynet tilgang til sanksjonsbestemmelser som anvendes mot dem som forsettlig/grovt uaktsomt bryter regelverket.

Innkvartering er regulert i flere av NHOs tariffavtaler. Dersom kravene til innkvartering forskriftsfestes bør forskriften inneholde et unntak for tariffavtaler inngått med fagforeninger med innstillingsrett.

Krav til enkeltrom og oppholdsrom

Norsk Industri påpeker at innenfor landbasert industri har man ulike tariffavtaler som regulerer deling av enkeltrom for ansatte som arbeider i en rotasjonsordning. Et krav til enkeltrom vil derfor gå på tvers av tariffavtalenes innhold og hvordan bransjen er enige om å innrette seg.

Arbeidstilsynet setter krav til at oppholdsrommets innredning skal være tilpasset det maksimale antall personer som skal oppholde seg der samtidig. Der det er tilrettelagt for enkeltrom tilsier erfaringen at få bruker oppholdsrommet og heller oppholder seg på enkeltrommet. Norsk Industri er derfor kritisk til at oppholdsrommet må være tilpasset det maksimale antallet personer som kan oppholde seg der samtidig, med minimum 1,5 kvm per person. Det bør være forholdsmessighet mellom antall enkeltrom og oppholdsrom, eksempelvis kan ikke 600 enkeltrom utløse et krav om felles oppholdsrom for 600 arbeidstakere.

Sesongarbeid

Arbeidstilsynet har bedt om synspunkter på perioden for unntak for sesongarbeid i landbruket. Som det fremgår ovenfor, ser vi i utgangspunktet ikke at det er nødvendig med en egen regulering av dette. Det følger etter vårt syn uansett av arbeidsmiljøloven § 4-4 fjerde ledd at kravene til innkvartering må avpasses til lengden på ansettelsesforholdet. Begrensningen på fire personer pr rom for sesongarbeidere i inntil 10 uker anses å være for detaljert.

Dersom det likevel skal forskriftsfestes en spesifikk regel for sesongarbeidstakere, ser vi det naturlig å avgrense dette på samme måte som i overenskomst for jordbruks- og gartnerinæringene ferie- og innhøstingshjelp, altså 12 uker istedenfor 10 uker.

Når det gjelder den foreslåtte definisjonen av sesongarbeid er vi usikre på om dette er nødvendig, og vi ber om at denne vurderes nærmere. Det kan for eksempel tenkes at det er aktuelt for sesongarbeidstakere å utføre noe arbeid utover det som "er av en slik karakter at det kun utføres en begrenset del av året".

2.2. Forskrift om administrative ordninger

2.1.2. Forslag om å tydeliggjøre kravet til merking av tanker og rør i § 5-13
NHO har ingen kommentarer til den foreslåtte endringen.

2.2.1. Forslag om å endre § 12-1 – hovedregel om innsending av digital byggesøknad
NHO er positive til tilrettelegging for flere digitale byggesøknader som medfører at tiltakshaver kan benytte én plattform for innsending av byggesøknader, og at de med det enkelt og effektivt vil kunne søke både Arbeidstilsynet og kommunen på et felles digitalt sted. Dette er en ønsket effektivisering av innsending og saksbehandling av søknader som er med på å få ned behandlingstiden på slike søknader.

2.3. Forskrift om utførelse av arbeid

2.3.1. Forslag om å innta ny definisjon i § 1-4 nr. 20
NHO har ingen kommentarer.

2.3.2. Forslag om å innta krav til målemetoder for asbest i § 3-2 og 2.3.3. Forslag om endring i unntak fra forbudet mot asbestarbeid i forskrift om utførelse § 4-2
NHO er positive til forslaget til innstramming av reglene for asbest slik de er skissert i notatet.

2.3.4. Forslag om å gjøre endringer i kapittel 21 om gravearbeid
BNL støtter Arbeidstilsynets forslag om å rydde i struktur og oppbygging slik at det blir et mer pedagogisk og logisk oppbygd regelverk.

Arbeidstilsynet foreslår å endre de innarbeidede begrepene sjakt og grøft til "gravegrop", og grøftekanter til gravekant. Nye begreper tar tid å innarbeide, og vi ser ikke nødvendigheten av å endre begrepene som benyttes i dag. De er godt innarbeidet i bransjen, og det blir etter vår mening ikke en bedre pedagogisk oppbygging av regelverket ved å endre godt innarbeidede begreper.

Arbeidstilsynet foreslår å fjerne gamle og utdaterte målemetoder. Forslaget støttes.

Til § 21-4

I den foreslåtte § 21-4 vil Arbeidstilsynet samle kompetansekravene som i dag fremgår av ulike bestemmelser i kapittel 21. BNL støtter dette.

I § 21-4 andre ledd foreslås det at ved gravegroper dypere enn 2,0 m skal avstigningen dimensjoneres av «faglig kvalifisert person». Arbeidstilsynet beskriver det å være «faglig kvalifisert» til å ha en fagutdanning innen tekniske fag, herunder det å beregne, bygge og konstruere avstivninger. Det reguleres også at beregningene skal kunne dokumenteres.

BNL mener Arbeidstilsynet bør tydeliggjøre dette ytterligere enn kun å ha en fagutdanning innen tekniske fag. Er det fagbrev-nivå eller teknisk fagskole-nivå (høyere yrkesfaglig utdanning) Arbeidstilsynet mener nivået ligger på?

Det samme gjelder for «person med geotekniske fagkunnskaper». Hvilket utdanningsnivå mener Arbeidstilsynet at person med geotekniske fagkunnskaper ligger på? Det kan enten være toårig teknisk fagskole-nivå (med relevant fagkrets) eller Bachelor- eller Master-nivå (med relevant fagkrets). Vi mener det vil forsterke regelverket ytterligere hvis Arbeidstilsynet avklarer dette.

BNL bistår gjerne Arbeidstilsynet med disse avklaringene i etterkant av høringsfristen.

Til ny § 21-5:

Arbeidstilsynet foreslår å endre dybdekravet for når bestemmelsen gjelder, fra 2,0 til 1,25 meter. Bakgrunnen for forslaget er ifølge Arbeidstilsynet rene sikkerhetsbetraktninger, samt at innstrammingen også er i tråd med strengere regler i andre europeiske land. BNL er opptatt av HMS og å redusere antall ulykker i bygge- og anleggsnæringen. Vi støtter Arbeidstilsynet i at dybdekravet bør endres fra 2,0m, men vi stiller likevel spørsmål om å endre dybdekravet fra 2,0m til 1,25m er det mest hensiktsmessige.

Vi ber Arbeidstilsynet ta initiativ til å samle anleggsbransjen ved partene i arbeidslivet, etter at høringsfristen er over, til et fellesmøte for å drøfte og enes om 1,25m er det ideelle dybdekravet å endre til. Som Arbeidstilsynet skriver vil de materielle endringene som angår dybdekravene kunne medføre økte utgifter for virksomhetene som utfører gravearbeid. Derfor er det viktig at Arbeidstilsynet inviterer bransjen til møte.

Arbeidstilsynet foreslår å endre formuleringen «vertikale vegger» til «loddrette sider». Forslaget støttes.

Til § 21-9

I ny § 21-9 tredje ledd foreslås det at avstivinger skal stikke minimum 0,10 meter over gravekanten. BNL mener forslaget er godt, og det vil sikre de som jobber nede i grøftene mot ras. BNL støtter forslaget.

2.4. Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning

2.4.1. Forslag om å gjøre endringer i § 7-3 Tilleggskrav til risikovurderinger
NHO har ingen kommentar.

2.4.2. Forslag til endringer i § 8-2 Kvalifikasjons- og tilleggskrav til opplæring
NHO har ingen kommentar.

2.5. Forskrift om tiltaks- og grenseverdier

2.5.1. Forslag om å endre grenseverdien for pusteluft fra fyllingsanlegg i § 5-5
NHO er positiv til forslaget om å endre grenseverdien for pusteluft fra fyllingsanlegg.

2.6. HMS-kortforskriften

2.6.1. Forslag om å innta virksomheter som ikke sysselsetter ansatte i § 4 1. ledd og

2.6.2. Forskrift om HMS- kort på bygge og anleggsplasser - innføring av krav om oppholdstillatelse

NHO støtter forslaget til forskrift for HMS-kort på bygge- og anleggsplasser, jfr. høringsforslaget pkt. 2.6.2. NHO påpeker også at utlendingsmyndighetene har hatt lang saksbehandlingstid i en del saker om oppholdstillatelse, og NHO ber derfor om at Arbeidstilsynet avklarer saksbehandlingstiden med utlendingsmyndighetene før en eventuell endring i regelverket.

BNL viser også til sitt tidligere forslag om å forlenge gyldighetstiden for HMS-kortet fra to til minst ti år. Det har ingen hensikt å operere med kun to års gyldighet når det nå er på plass systemer for kontinuerlig kontroll av HMS-kortet. Lengre gyldighetstid vil etter vår oppfatning støtte opp om langvarig fast ansettelse og være forebyggende mot arbeidsmarkeds kriminalitet.

Vennlig hilsen

Næringslivets Hovedorganisasjon

Anne Louise Aartun Bye
Avdelingsdirektør